

транзиту, як спеціально уповноваженого на це органу, можливе створення контрольних груп і комісій, які виконуватимуть контрольні повноваження.

Представницька функція, як і ознака, передбачає, що на інститут політичного транзиту покладено обов'язок представляти інтереси громадян держави, як залучена в процес політичного транзиту. Це також означає, що члени інституту політичного транзиту можуть представляти інтереси громадян та держави на міжнародному рівні на різноманітних конференціях, самітах, симпозиумах, міжурядових нарадах.

Стабілізаційна функція інституту політичного транзиту означає, що цей інститут результатами своєї діяльності покликаний стабілізувати політичну ситуацію, яка викликала необхідність політичних змін та перетворень всередині держави, і встановити нові соціально-політичні умови її розвитку.

Таким чином, різноманіття та зміст описаних вище функцій інститутів політичного транзиту лише підтверджує важливість цього інституту для політичної теорії і практики.

Полухіна А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія», аспірант кафедри соціальних теорій

ВІДМОВА ВІД ПОЛІТИЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЯК ФОРМА СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

В умовах глобалізації особливої уваги приділено процесу формування глобального громадянського суспільства. На сьогоднішній день в країнах, де відбуваються демократичні перетворення, пов'язані з реформуванням тоталітарної спадщини (Україна є представником цих процесів), створений унікальний фон для дослідження трансформаційних перетворень в умовах політичного транзиту на різних етапах становлення демократичних структур громадянського суспільства [Шаповалова А. Глобальне громадянське суспільство як чинник формування української самоврядності [Електронний ресурс] / А. Шаповалова // Український науковий журнал – 2011. – № 5. – Режим доступу : [http://www. social-science.com. ua/публікація/45_](http://www.social-science.com.ua/публікація/45_)].

В сучасному світі арсенал ненасильницьких способів політичної боротьби надзвичайно різноманітний. Американський дослідник проблем ненасильства Джин Шарп у своїй книзі «Політика ненасильницьких дій» (1973), що здобула широку популярність, описує 198 ненасильницьких способів боротьби. Це публічні виступи, заяви, листи протесту або підтримки, виставляння гасел, депутації, пікетування, набридання офіційним особам, остракізм окремих людей, страйку, ненасильницька окупація

будівель, невиконання законів, надмірне завантаження адміністративної системи і так далі.

Також Дж. Шарп запропонував класифікацію ненасильницьких дій, який виділив в окремі групи: методи ненасильницького протистояння, методи відмови від соціального співробітництва, методи відмови від економічного співробітництва, методи відмови від політичного співробітництва, методи ненасильницького втручання (Див.: Sharp G. *The Politics of Nonviolent Action* / G. Sharp. – Porter Sargent, Boston, 1973. – 339 p.).

Особливо потрібно акцентувати увагу на групі методів, що отримали назву «відмова від політичного співробітництва», які включають в себе такі способи впливу громадянського суспільства на соціально-політичні процеси як відмова від підтримки влади, відмова громадян від співробітництва з урядом, акції урядового персоналу, акції в державних органах і т. д. (Див.: Sharp G. *The Politics of Nonviolent Action* / G. Sharp. – Porter Sargent, Boston, 1973. – 339 p.).

З перерахованих методів найбільш цікавим є відмова громадян від співробітництва з урядом, що включають в себе такі способи ненасильницького впливу на політичні процеси – бойкот законодавчих органів, бойкот виборів, бойкот роботи в державних установах і займаних державних посад, бойкот урядових установ, агентств і інших органів, звільнення з урядових освітніх установ і т. д. За умови задіяння вказаних методів інститутами громадянського суспільства, слід констатувати, що здійснення діяльності політичних лідерів стикається із проблемою відмови певної частини населення від сприйняття як колективних цілей, які походять від державних органів влади, так і від керуючих впливів, що йдуть від офіційних політичних лідерів.

Отже, за наявності та високого рівня легітимності, слід очікувати незначний вплив на політичну ситуацію та характер здійснення політичної влади у випадку виникнення актів громадянської непокорності. За умови ж, коли лідер країни не сприймається таким певною компактно проживаючою частиною населення, виникає необхідність додаткового коригування політичного курсу з метою елімінації ненасильницького спротиву громадянського суспільства.

Варто зазначити, громадянське суспільство завжди відчуває тиск з боку державної влади. У свою чергу, держава не може розвиватися без вільного розвитку громадянського суспільства, яке контролює дії політичної влади.

Таким чином, можна зазначити, що громадяни через свою політичну участь здатні змінювати ситуацію в політиці, сприяти формуванню політичного лідерства на різних рівнях (національному, регіональному та місцевому), впливати на політичні процеси. Слід також брати до уваги, що слабкість громадянського суспільства штовхає державу до узурпації його прав, у результаті чого відбувається перерозподіл функцій держави

і громадянського суспільства. У такому разі держава, крім власних функцій, привласнює ще й функції громадянського суспільства, змушує його виконувати виключно державні рішення.

Таким чином, держава повинна орієнтуватися, в першу чергу, на інтереси громадянського суспільства. Неспівпадання інтересів держави і громадянського суспільства є показником неефективності державного управління і самого механізму держави. Отже, можна стверджувати, що за допомогою ненасильницьких дій суспільство може вплинути на характер здійснення державної влади, які забезпечать баланс між державою та громадянським суспільством.

Мільчева Г. М.

Національний університет «Одеська юридична академія», здобувач кафедри соціальних теорій

СТАНОВЛЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що у сучасному світі існує дисбаланс між можливостями чоловіків та жінок у багатьох сферах суспільного життя. У тезах висвітлено питання, які стосуються аналізу, впровадження гендерної політики в Україні.

Проблемі гендерної нерівності присвячено роботи таких зарубіжних та вітчизняних вчених як: О. Андрійко, Н. Аніщук, Ж-Л. Бертель, Л. Кормич, Т. Краснополська, Н. Кутова-Ері, Т. Мельник, Н. Оніщенко, Л. Петришина, О. Піжук,, Дж. Энн Тикнер, М. Томашевська, Я. Шевченко, Ю. Шемшученко та ін. У дослідженнях зокрема, містяться аргументи та пропозиції щодо вдосконалення вітчизняного законодавства в галузі гендерної політики.

На думку О. Піжук, «оцінка становища чоловіків та жінок як в Україні, так і в усьому світі відображає значну кількість диспропорцій, переважно не на користь останніх» (Піжук О.І. Державне регулювання гендерних відносин як важлива умова сталого соціально-економічного розвитку в Україні / О.І. Піжук // Економіка та держава. – 2007. – № 6. – С. 65).

Як вважає Л. С. Трофименко, «проблема впровадження гендерної політики в Україні є показником того, що ми й досі живемо у світі патріархальних цінностей. Слід підкреслити, що жінка стає активним суб'єктом економічного, політичного, культурного та соціального життя, але скористатися новими можливостями вдається лише одиницям» (Трофименко Л. С. Феномен жіночого політичного лідерства в українській громадській думці / Л. С. Трофименко // Актуальні проблеми політики : збірник наукових праць / голов. ред. С. В. Ківалов ; відп. ред. Л.І. Кормич. – Одеса : Юридична література. – № 13-14. – 2002. – С. 777).